

Obsah

Předmluva aneb Co nás to zase napadlo → 15

 Proč psát čtivě a srozumitelně
(a proč se nám někdy nechce)? → 18

Proč se nám do toho někdy nechce? 19

„Takhle se tady nikdy nepsalo“ 19

„Nechci vypadat jako nevzdělanec“ 19

„Píšu pro samé chytré lidi“ 20

„Nikdy se to nenaučím“ 20

Proč se nenechat odradit? 21

Po čtivých a srozumitelných textech je poptávka 21

Srozumitelnost šetří čas a peníze 22

I vzdělaní lidé mají rádi jednoduchost 22

Autoři srozumitelných textů působí inteligentněji 23

Není se čeho bát 24

1. část: Jak v češtině vzniká čtivá věta → 25

 1 Jak odhalit charakter češtiny → 26

Mluvený jazyk je král 27

Umění, které si může osvojit každý 27

 2 Slovesa a vedlejší věty → 30

K čemu slouží slovesa 31

Sloveso je středobodem vesmíru 31

Infinitiv je taky sloveso 32

Věšáková analogie 34

Jsou slovesa a slovesa 35

Vedlejší věty	37
Řetězce podstatných jmen	38
Lesk a bída parkování	40
Spojovací výrazy	42
Co má přijít po slovesu	45
Proč si oblíbit zájmeno „to“	46
Ještě ke změně slovního druhu	48
V důsledku, z důvodu, za účelem...	50
Nešťastné používání 7. pádu	53
Párujte příslovce a slovesa	54
Shrnutí	58

3 Šetřete s trpným rodem → 59

Co je trpný rod?	60
Proč je v úředních textech tak oblíbený?	60
1. Autorům to často vyhovuje	60
<i>Činný rod není znakem hulvátů</i>	61
2. Trpný rod se vnucuje studentům vysokých škol	62
3. Hodně textů vzniká překladem z angličtiny	63
Proč ho používat s mírou?	64
Není pasivum jako pasivum	64
Jak s trpným rodem zatočit?	66
1. Udělejte z předmětu podmět	67
2. Určete podmět a vyslovte ho	68
3. Použijte jinou formulaci	71
4. Využijte všeobecný podmět	73
5. Sáhnete po zvrtném pasivu	74
„A opravdu musím, šéfe?“	76
Shrnutí	77

4 Volba slov → 78

1. Odborná terminologie	79
Co jsou to cizí slova	79
K čemu jsou odborné výrazy dobré?	80
Termíny, které jsou „navíc“	81
<i>Malá, trochu drzá promluva do duše</i>	83
Když se složité termíny hromadí	84

Jak se neztrapnit	85
1. Slova, která v češtině neexistují	87
2. Slova, která mají v češtině zcela jiný význam	87
3. Slova, která se v češtině používají jen v rámci konkrétního oboru	89
4. Slova, která jsou v češtině mnohem neobvyklejší	90
2. Oborový žargon	92
Je oborový žargon dobrá, nebo špatná věc?	93
Kufr, přilnavost a babočky	94
Pane doktore, řekněte mi, co mi je...	95
3. Slovní balast	96
Rozvleklost zabíjí ducha textu	96
Když úřaduje pilka	98
Umělé vyjadřování	101
Shrnutí	105

2. část: Dejte správnému obsahu ten správný formát → 107

5 Jak (si) srovnat myšlenky → 108

Ulehčete čtenářům život	110
1. Zvolte správný obsah	110
Odpovězte si na dvě zásadní otázky	110
<i>Pro koho píšu?</i>	111
<i>Co potřebuje vědět?</i>	111
Rozjímejmež o podobenství záchodovém	112
Nejde jen o záchody	114
2. Správně myšlenky seřadíte	115
Princip obrácené pyramidy	116
Servírujte na začátku hlavní chod	116
K čemu je to všechno dobré?	116
Shrnutí	117

6 Dejte svým textům správnou strukturu → 118

Proč texty strukturovat?	118
Zjištění pana Nielsena: Čtenáři skenují	119

<i>Když kupujete kabel</i>	120
<i>Jen je nechte, ať si skenují</i>	120
Odstavce	122
Jak dlouhý by odstavec měl být?	123
Jak odstavce oddělovat?	124
1. Odstavcová zarážka	124
2. Mezera mezi odstavci	124
Nadpisy a mezititulky	125
Proč jsou (mezi)titulky tak důležité?	125
Jak vypadá správný titulek?	126
Jak psát mezititulky?	126
<i>Otázkami nic nezkazíte</i>	127
<i>Typografická poznámka nejvyšší důležitosti</i>	128
Seznamy a tabulky	128
Odrážkové seznamy	128
<i>Jak je to s interpunkcí?</i>	129
Pár dalších tipů	131
<i>Srovnejte to</i>	131
<i>Sladte to</i>	132
<i>Dobře to uveďte</i>	132
Číslované seznamy	133
<i>Odrážkový, nebo číslovaný?</i>	134
<i>Desetinné třídění</i>	135
Tabulky	135
Strukturovat se vyplatí	138
Shrnutí	138

Zvýrazňujte, zvýrazňujte, ZVÝRAZŇUJTE → 139

Co se nedozvíte	139
Proč vůbec zvýrazňovat?	140
Tučné písmo	142
S tučným opatrně	142
Kurziva	143
Co všechno se dá kurzivou zvýraznit?	144
Kapitálky	144
A co s nimi?	144

Další možnosti zvýrazňování	145
Verzátky	145
Prostrkání	146
Podtržení	146
Jiný typ a barva písma	148
Jak je to s interpunkcí?	148
A co uvozovky a závorky?	149
Pár tipů na závěr	150
Shrnutí	151

Pojďme to zpřístupnit!

(Praktické cvičení ke 2. části) → 153

Ministerstvo štěstí informuje	154
Původní text	155
1. úkol: Vybrat správné informace a dobře je seřadit	156
A jak je to s pořadím myšlenek?	158
2. úkol: Dát textu správnou strukturu	160
3. úkol: Zvýraznit a doladit	162

3. část: Odhalte tajemství vytříbeného stylu → 165

 8 Ohlídejte si správné vazby → 166

 9 Čtyři kroky k lepšímu slovosledu → 179

Dejte si pozor na falešné vazby a nejasný význam	180
S rozvitými přívlastky zacházejte citlivě	181
Máte-li ve větě dvě slovesa, využijte toho!	184
Slova, která významově patří k sobě..., dejte k sobě	185
Shrnutí	186

 10 Pozor na juxtapozice → 187

Juxtapozice v českých textech	188
-------------------------------	-----

Měňte zájmena na vztažná	189
Nebojte se pomlček	190
Stačí slůvko navíc	190
Jde i o srozumitelnost	192
Shrnutí	193

11 Opatrně s přivlastňovacími zájmeny → 194

V čem je vlastně problém?	195
Pár příkladů ze života	195
1. Zájmena osobní	196
2. Zájmena zvratná	197
3. Bez zájmena	197
4. Sloveso „mít“	198
Shrnutí	200

4. část: Trojitý odpíchnutý přídavek → 201

12 Kdo rozhoduje, co je správně? → 202

Určuje to Ústav pro jazyk český?	202
Jak to vypadá v praxi	203
Víc přípustných variant	204
Neřídí se to určitou vnitřní logikou?	205
Vyvarovat se čeho, nebo čemu?	206
Kolik tam zbyde obivatel?	207
Procestí a prosecí	208
Co z toho vyplývá	209
1. chyba: Strnule se držet slovníků	209
2. chyba: Předběhnout jazykový vývoj	210
Dva tipy, jak posoudit „správnost“	211
K čemu vlastně je spisovný standard?	212
Jak lidé mluví	213
Mluva a texty oficiální povahy	214
Co tím chtěl básník říct	214

13 Máme přechylovat ženská příjmení? → 216

Co říkají pravidla	217
Ne všem dámám musíme příjmení přechylovat	218
Nejde o sexismus	218
A opravdu je tak důležité příjmení skloňovat?	219
Nikomu tím neprzníme jméno	221
Co když má cizinka vlastní přechylovací prostředky?	222
Závěr	222

14 Může být srozumitelný text právně přesný? → 223

Proč by měly být právní texty srozumitelné?	224
O srozumitelném právním psaní se Štěpánem Janků	225
Jak psát srozumitelné a právně přesné texty?	230
Příklady z praxe	230
Právnícká hantýrka	232
Další užitečné zdroje	233
Náš tip: Příručka Jak psát srozumitelné úřední texty	234
Jde to i bez právníčtiny	235

Použitá literatura a další zdroje → 236

O autorech → 238